

Ohjeet väitöskirjan esitarkastajille

Väitöskirjan esitarkastuksen tarkoituksena on varmistaa, että väitöskirjatyö täyttää tieteelliset ja muodolliset vaatimukset ennen väittelyluvan myöntämistä. Lisäksi esitarkastusmenettely yleensä parantaa kirjoitustyön tasoa. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että esitarkastus tehdään huolellisesti ja että tiedekunnalla on väittelylupaa käsitellessään käytössään mahdollisimman selkeät lausunnot. Tiedekunnan tekemän periaatepäätöksen mukaan väittelylupaa koskeva lausunto ei voi olla ehdollinen, vaan siinä joko **puolletaan tai ei puolleta väittelyluvan myöntämistä**. Esitarkastaja voi kuitenkin lausunnossaan esittää työhön liittyviä kommentteja ja parannusehdotuksia. Väittelyluvan myöntämiseen tiedekunta tarvitsee kaksi väittelylupaa puoltavaa esitarkastuslausuntoa, minkä vuoksi esitarkastajat eivät voi laatia yhteislausuntoa.

Erityisesti toivotaan esitarkastajalta selkeää kantaa siitä, onko väitöskirjan pohjana oleva tutkimustyö katsottava riittäväksi, vai ovatko lisätutkimukset tarpeen. Vastaavasti tulee arvioida kirjoitustyö, ja määritellä riittävän seikkaperäisesti ne kohdat, jotka kaipaavat uudelleen käsittelyä tai lisämuokkausta. Esitarkastajan lausunto on vapaamuotoinen, mutta siinä pyydetään ottamaan kantaa alla lueteltuihin kohtiin. Näistä kohdat 1-5 koskevat tutkimustyön tasoa, kohdat 6-8 kirjoitustyön tasoa.

1. Väitöskirjan yleinen luonne

Väitöskirjan tieteellisen sisällön lyhyt kuvaus.

2. Aihe ja kysymyksenasettelu

Aiheen omintakeisuus ja tieteellinen painoarvo. Onko aihe asianomaisen tutkimussektorin alalla keskeinen ja ajankohtainen sekä oleellista ongelma-aluetta käsittelevä? Miten paljon samasta aiheesta on olemassa aikaisempia tutkimuksia? Onko kysymyksenasettelu mielekäs ja tieteellisesti relevantti?

3. Aineisto

Aineiston laatu, laajuus ja soveltuvuus tutkimusongelman selvittämiseksi. Tarjoaako aineisto väittelijälle mahdollisuuden tutkimusongelman analysointiin ja ratkaisemiseen? Onko aineiston keruu tapahtunut tieteellisesti pätevällä tavalla? Onko väittelijä itse suorittanut aineiston keruun, käsittely ja analysoinnin?

4. Menetelmät ja teoreettinen kontribuutio

Kuvaus menetelmistä ja arvio niiden omintakeisuudesta, luotettavuudesta, vaikeusasteesta ja soveltuvuudesta. Onko asetetun ongelman selvittäminen edellyttänyt uusien menetelmien kehittämistä tai tunnettujen menetelmien uudenlaista ja omintakeista sovellutusta, vai perustuuko väitöskirja esim. valmiista aineistosta kerättyihin tai rutiininomaisesti koottuihin tuloksiin? Mikäli väitöskirja koostuu osatutkimuksista, toivotaan asiantuntijan arviota väittelijän henkilökohtaisesta osuudesta. Esitarkastajille toimitetaan artikkeliväitöskirjan käsikirjoituksen yhteydessä

selvitys väittelijän itsenäisen työn osuudesta mahdollisissa yhteiskirjoitetuissa artikkeleissa.

Mikä on väitöstyön teoreettinen kontribuutio väittelijän tieteenalalle? Tuoko työ uuden teoreettisen näkökulman tutkimusongelman tarkasteluun vai hyödynnetäänkö työssä jo olemassa olevia teoreettisia viitekehyksiä?

5. Tulokset ja johtopäätökset

Arvio tehtyjen johtopäätösten luotettavuudesta ja tieteellisestä merkityksestä. Onko kyseessä oleelliselta osaltaan jo aiemmin tehtyjen tutkimustulosten varmistaminen, vai sisältyykö tuloksiin uusia havaintoja ja mikä on näiden tieteellinen merkitys? Ovatko tulosten perusteella tehdyt johtopäätökset oikeutettuja?

6. Kirjoituksen jäsentely ja esitystapa

Lyhyt selvitys käsikirjoituksen rakenteesta ja eri osien laajuudesta sivumäärinä. Onko jäsentely onnistunut, ja ovatko käsikirjoituksen eri osat sopivassa suhteessa toisiinsa? Tieteellisen esityksen tyylistä sekä kieli- ja painoasusta on niin ikään syytä lausua mielipide.

7. Osoitettu tutkimusalan tuntemus

Arvio perustuu lähinnä työssä esiin tuotavan tutkimusongelmaan liittyvän aiemman tutkimuksen esittelyyn. Ovatko kirjallisuusviitteet ajankohtaisia ja kattavia? Onko aiemman tutkimuksen esittely laajuudeltaan ja sisällöltään sopiva? Hallitseeko väittelijä aihepiirin aiemman tutkimuksen kriittisellä otteella ja pystyykö hän erittelemään aikaisempien julkaisujen ansiot ja heikkoudet?

8. Johtopäätöksissä osoitettu kypsyy

Johtopäätösluvun asiallisuus, kriittisyys ja selkeys. Onko väittelijä onnistunut erittelemään omien töittensä heikkoudet ja ansiot sekä vertaamaan kriittisellä tavalla omia tutkimustuloksiaan aiempaan kirjallisuuteen? Pystyykö väittelijä erittelemään jatkotutkimusten tarpeet? Ovatko tehdyt johtopäätökset asiallisessa suhteessa kysymyksenasetteluun, väitöskirjatyön tuloksiin ja alan aikaisempaan tietoon?

Esitarkastajan lausunnon lopussa voi esittää erillisen yhteenvetoon, johon sisältyy esimerkiksi 1) lyhyt kuvaus tutkimuksen luonteesta, 2) tutkimuksen merkityksellisimmät tulokset ja suurimmat ansiot, 3) käsikirjoituksen laatu, 4) todetut puutteet ja mahdollisuudet niiden korjaamiseksi ja 5) väittelykelpoisuutta koskeva kannanotto, lausunto ei voi olla ehdollinen.

Esitarkastajan ei tule antaa puoltavaa lausuntoa ehdollisesti, vaan **esitarkastuslausunnossa tulee todeta yksiselitteisesti, puolletaanko väittelylupaa vai ei.**